

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาวิจัยเรื่อง การนำพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ.2539 ไปปฏิบัติ ศึกษากรณี เขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก (Implement of Prevention and Suppression of Prostitution Act, B.E. 2539: A Case Study of Phitsanulok Municipality) มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาถึงสถานการณ์การค้าประเวณีและการนำพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ไปปฏิบัติ โดยใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) อ้างอิงถึงแนวคิดและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องต่างๆ

เพื่อประมวลความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ.2539 ไปปฏิบัติ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interviews) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interviews) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสรุปประเด็นสำคัญต่างๆ ไว้ดังนี้

1. สภาพทั่วไปตามข้อเท็จจริงของสถานการณ์การค้าประเวณีว่าเป็นอย่างไร
2. สภาพปัญหาและอุปสรรคในการนำพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ไปปฏิบัติ ว่ามีผลอย่างไร

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การนำพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ.2539 ไปปฏิบัติ ศึกษากรณี เขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพปัญหาทั่วไปตามข้อเท็จจริงของสถานการณ์การค้าประเวณี พบว่า การขายบริการทางเพศในเขตพื้นที่ศึกษานี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ การขายบริการทางเพศทางตรง เช่น ลานัก และการขายบริการทางเพศแบบแอบแฝง เช่น ร้านอาหาร คาราโอเกะ อาบอบนวด และนวดแผนโบราณ ซึ่งการแยกข้อมูลตามแหล่งสถานบริการค่อนข้างทำได้ค่อนข้างลำบาก เนื่องจากไม่มีจำนวนตัวเลขหรือสถิติที่แน่นอนต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการรวบรวมข้อมูล สภาพปัญหาของการค้าประเวณีมีความซับซ้อนขึ้น เช่น มีนายหน้าหรือผู้เป็นธุระจัดหาอยู่ในรูปแบบของบุคคล (เอเยนต์) ที่ผู้ขายบริการทางเพศรู้จักและไว้ใจ ให้กระบวนการผ่าน

การชักชวน ซึ่งนายหน้าจะเป็นธุระจัดหากับลูกค้าผ่านทางโทรศัพท์ เป็นต้น จึงทำให้ไม่สามารถควบคุมจำนวนของผู้ขายบริการทางเพศได้

ในพื้นที่การศึกษานี้พบว่า สภาพปัญหาการตั้งหรือเปิดสถานบริการยังไม่เป็นไปตามเงื่อนไขและกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2546 ว่าด้วยการตั้งสถานประกอบการ โดยการขออนุญาตตั้งสถานบริการตามกฎหมายกำหนด เช่น สถานที่ตั้งต้องไม่ตั้งอยู่ใกล้วัด โรงเรียน โรงพยาบาล และย่านชุมชนพักอาศัย ต้องตั้งอยู่ในพื้นที่เพื่อการอนุญาตตั้งสถานบริการ (Zoning) มีการจัดทำบัตรประวัติพนักงาน และการกำหนดเวลาเปิดปิดอย่างชัดเจน ทั้งในและนอกเขตพื้นที่ zoning แต่อย่างไรก็ตาม พบว่าสถานบริการบางแห่งไม่ได้ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตตั้งสถานบริการ (Zoning) และยังไม่ได้รับการจดทะเบียนใบอนุญาตสถานบริการ ประมาณ 70 แห่ง ขณะที่สถานบริการที่ได้รับการจดทะเบียนใบอนุญาตสถานบริการประมาณ 30 แห่ง อีกทั้งยังมีบางสถานบริการอยู่ใกล้กับโรงพยาบาลและสถานศึกษา สรุปได้ว่าสถานบริการที่มีความหนาแน่นจะอยู่บริเวณถนนบรมไตรโลกนาถ ถนนเอกาทศรุ และถนนพระองค์ดำ ตามลำดับ

สถานการณ์ด้านสุขภาพและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มผู้ขายบริการทางเพศ มีหญิงขายบริการทางเพศทางตรงที่สมัครใจเข้ามาตรวจเชื้อเอชไอวี จำนวน 55 คนและหญิงขายบริการทางเพศทางแอบแฝงจำนวน 147 คน พบว่า จำนวนผู้ติดเชื้อเอชไอวีจากผู้เข้ารับการตรวจทั้งผู้ขายบริการทางเพศทั้งทางตรงและแอบแฝงด้วยความสมัครใจทั้งหมด 4 คน ปัญหาสำคัญทางด้านโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อีกประการหนึ่งคือยังมีผู้ขายบริการทางเพศทั้งทางตรงและแอบแฝงอีกจำนวนมากที่ไม่ยินยอมในการให้ความร่วมมือในการตรวจเชื้อเอชไอวี เนื่องมาจากการเห็นว่าเป็นการเสียเวลาในการรับแขกบ้าง เสียเวลาในการใช้ชีวิตปกติเพราะคนขายบริการเกือบทุกคนส่วนใหญ่มักจะนอนตอนกลางวันเพราะต้องทำงานกลางคืน ทั้งยังไม่ต้องการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวให้รับรู้ และมีผู้ขายบริการทางเพศบางกลุ่ม เช่น ขายบริการผ่านนายหน้าทางโทรศัพท์ รูปแบบอินเทอร์เน็ต และยังมีกลุ่มหรือชมรมของตนเองเพื่อติดต่อกัน กลุ่มเหล่านี้ทำให้เข้าถึงข้อมูลได้ยาก จึงทำให้การดูแลด้านโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ไปได้ไม่ทั่วถึง

2. สภาพปัญหาและอุปสรรคในการนำพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ไปปฏิบัติ พบว่า กลไกการประสานงานและความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร หน่วยงานที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ซึ่งเกี่ยวข้อง หรือทำความตกลงร่วมกัน ตลอดจนเชื่อมโยงกันทั้งทางด้านนโยบายและด้านกฎหมายในแต่ละหน่วยงานนั้นๆ เพราะการดำเนินงานภาคปฏิบัติผู้มีอำนาจหน้าที่ตามภาระงานต้องอาศัยความร่วมมือกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ไปในทิศทาง

เดียวกัน สภาพปัญหาส่วนใหญ่ของหน่วยงานภาครัฐคือ จะไม่ค่อยมีการปฏิสัมพันธ์ในเชิงปฏิบัติงานร่วมกัน อันเนื่องมาจากในแต่ละหน่วยงานมีความแตกต่างกัน ทั้งรูปแบบการบริหาร สภาพแวดล้อม โครงสร้างแต่ละหน่วยงาน และเป้าประสงค์หลักของแต่ละที่มีจุดหมายแตกต่างกัน แม้จะเป็นไปตามนโยบายก็ตาม บางครั้งมีปัญหาความคิดเห็นไม่ตรงกัน การประสานงานจึงไม่ต่อเนื่องด้วยเหตุผลของระยะเวลาที่กำหนดจึงทำให้กลไกการทำงานเกิดความล่าช้า

แนวทางนโยบายของภาครัฐหรือจากกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดยุทธศาสตร์ แผนนโยบายกับการปฏิบัติจริงในสังคมไทย พบว่า การปฏิบัติหน้าที่และการปรับใช้จริงยังคงมีสภาพปัญหาในการดำเนินงานเนื่องจาก ในแต่ละสังคม ในแต่ละพื้นที่มีกลุ่มผู้มีอำนาจ กลุ่มผู้มีอิทธิพล และที่สำคัญสังคมไทยยังมีระบบอุปถัมภ์ กล่าวคือการช่วยเหลือเกื้อกูลกันโดยมีผลประโยชน์ร่วมกัน หรือเพื่อเกื้อกูลแก่กัน ระบบนี้ฝังรากลึกในสังคมไทยมานาน จึงทำให้เป็นอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในสังคม เช่น สถิติจำนวนคดีเกี่ยวกับการค้าประเวณีในปัจจุบันจะเห็นว่าจำนวนคดีที่น้อยลง อาจเนื่องมาจากการควบคุมดูแล การเข้มงวดกวดขันของเจ้าหน้าที่รัฐ แต่ในทางกลับกันเจ้าของสถานประกอบการหรือผู้ดูแลสถานบริการ ต่างใช้ช่องว่างของกฎหมายในการเปิดการค้าบริการแบบแอบแฝง เช่น การเปิดร้านนวดเพื่อสุขภาพแต่ก็มีการขายบริการแอบแฝงอยู่ เป็นต้น

การฟื้นฟู เยียวยาสภาพร่างกายและจิตใจตามนโยบายของพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ขณะเข้ารับฝึกฝนอาชีพ เข้ารับการดูแลของหญิงขายบริการส่วนใหญ่ พบว่า แนวทางด้านนโยบายเน้นเรื่องการส่งเข้าสถานสงเคราะห์ เพื่อบำบัด ฟื้นฟู และฝึกอาชีพให้ออกไปทำอาชีพที่สุจริต แต่ในความเป็นจริงกลับพบว่า เป็นแนวทางที่ยังไม่ตรงกับปัญหาเท่าที่ควร เช่น บางคนหนีออกจากสถานสงเคราะห์ โดยให้เหตุผลว่าในสถานสงเคราะห์เต็มไปด้วยกฎเกณฑ์ มีผู้คนมากมายแตกต่างกัน บางครั้งมีการทะเลาะตบตีกัน จึงไม่อยากอยู่ในสถานสงเคราะห์

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การนำพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ.2539 ไปปฏิบัติ ศึกษากรณีเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก ผู้วิจัยได้สรุปเป็นประเด็นสำคัญโดยนำข้อเท็จจริง ปัญหาและอุปสรรคจากการเก็บข้อมูลทั้งด้านเอกสารและด้านภาคสนาม ได้ดังนี้

ในพื้นที่การศึกษาพบว่า มีนิตยสาร โฆษณา ชักชวนให้ไปสถานบริการซึ่งสื่อว่าเป็นการขายบริการทางเพศ แม้จะไม่ได้เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรแต่มีภาพหญิงสาวแต่งกายในลักษณะเชิงสัญลักษณ์สื่อความหมายเพื่อการแนะนำ ชักชวน ซึ่งนิตยสารเหล่านี้จะอยู่ตาม

ร้านกาแฟ ร้านอาหาร สถานที่ราชการต่างๆ และร้านค้าประกอบการทั่วไป ข้อเท็จจริงที่พบขัดแย้งต่อพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ.2539 มาตรา 7 กล่าวไว้ว่า ผู้ใดโฆษณาหรือรับโฆษณา ชักชวนหรือแนะนำตัวด้วยเอกสารสิ่งพิมพ์หรือกระทำให้แพร่หลายด้วยวิธีใดไปยังสาธารณะในลักษณะที่เห็นได้ว่าเป็นการเรียกร้องหรือการติดต่อเพื่อการค้าประเวณีของตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนถึง 2 ปี หรือปรับตั้งแต่ 10,000 บาท ถึง 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ขณะเดียวกันก็พบว่า สภาพปัญหาการค้าประเวณีในเชิงธุรกิจโดยใช้รูปแบบและวิธีการแบบแอบแฝง ซึ่งจะมีนายหน้าเป็นธุระจัดหาอาศัยการติดต่อทางโทรศัพท์ นัดเจอตามสถานที่ที่ตกลงกัน และสถานบริการทางเพศแอบแฝงต่างๆ ฉะนั้นทำให้ข้อมูลจำนวนผู้ค้าบริการทางเพศไม่สามารถมีจำนวนที่แน่นอน เนื่องจากไม่ทราบได้ว่าผู้ใดค้าบริการทางเพศในกรณีที่ค้าประเวณีแบบแอบแฝง สอดคล้องกับการศึกษาของกมล ใสศิริ (2542) ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีส่วนใหญ่เป็นสถานบริการแอบแฝง มีกระบวนการค้าประเวณีที่มีนายหน้าเป็นธุระจัดหาจนทำให้เกิดขบวนการค้าประเวณี ซึ่งการป้องกันแก้ไขเป็นไปได้ยาก ต้องจับกุมด้วยวิธีการตามกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ.2539 มาตรา 9 ผู้ใดเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือชักพาไปซึ่งบุคคลใด เพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณีแม้บุคคลนั้นจะยินยอมก็ตาม และไม่ว่าการกระทำต่างๆ อันประกอบเป็นความผิดนั้นจะได้กระทำภายในหรือนอกราชอาณาจักรต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 100,000 บาท

จากบทลงโทษดังกล่าวพบว่า จำนวนคดีการจับกุมผู้กระทำตามมาตรา 9 ในระยะปี พ.ศ.2550-2556 มีจำนวนที่ลดลงและในบางปีไม่มีการจับกุมเมื่อเทียบกับปี พ.ศ.2545 ถึง 2549 แล้วมีจำนวนที่ลดลงมาก แต่ในการปฏิบัติและมีข้อค้นพบจากการศึกษาเห็นได้ว่า การขายบริการทางเพศที่พบมากคือ การค้าประเวณีแบบแอบแฝง จะเห็นว่าในทางปฏิบัติจริงผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณียังพบอยู่ แต่ไม่ถูกลงโทษเนื่องจากสภาพปัญหาด้านการน่านโยบายไปปฏิบัติหลายปัจจัยรวมทั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่มีผลสั่งให้การนำกฎหมายไปบังคับใช้ไม่เกิดประสิทธิผลตามเจตนารมณ์ดีของกฎหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของ Andrew Dusire (1990, pp. 15-27) อ้างอิงใน มยุรี อนุমানราชธน, 2551, หน้า 49) กล่าวว่า แม้กลยุทธ์การน่านโยบายไปปฏิบัติจะมีความเหมาะสม แต่การเลือกหน่วยปฏิบัติและกลไกในการปฏิบัติไม่เหมาะสมก็จะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อความสำเร็จของการน่านโยบายไปปฏิบัติ

นโยบายการแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีของรัฐบาลตั้งขึ้นมาตั้งแต่ พ.ศ.2535 ถึง พ.ศ.2557 รัฐบาลได้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการสร้างหลักประกันความเสมอภาคและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ให้เด็กและสตรีเพื่อจัดกระบวนการคุ้มครองสิทธิให้หมดสิ้นไป ปรับปรุงกฎหมายและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อป้องกันปราบปรามและลงโทษอย่างจริงจังต่อผู้กระทำความผิด ส่งเสริมบทบาทชุมชน องค์การ สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ตลอดจนสื่อสารมวลชนให้เข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่ที่ค้นพบในการวิจัยนี้ ยังพบว่า ผู้ปฏิบัติหน้าที่ทั้งองค์กรภาครัฐ เอกชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังพบปัญหาและอุปสรรคทั้งการประสานงานร่วมมือกันระหว่างหน่วยงาน ซึ่งมีโครงสร้างและเป้าหมายที่แตกต่างกัน จึงทำให้การปฏิบัติหน้าที่ไม่บรรลุผลสำเร็จในด้านการนำไปปฏิบัติสอดคล้องกับแนวคิดของสมบัติ อารังธยวงศ์ (2552) การบรรลุวัตถุประสงค์ของการนำนโยบายไปปฏิบัติต้องอาศัยปัจจัยความเข้าใจ ความเห็นพ้องกันเป้าหมายของนโยบาย ความสัมพันธ์ในหน่วยงานระหว่างหน่วยงานต้องอาศัยความร่วมมือกัน และการติดต่อสื่อสารประสานงานอย่างเต็มที่ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการประสานงานในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา รวบรวมเอกสาร วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่ค้นพบจากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลในการวิจัยวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 2) ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ 3) ข้อเสนอแนะเชิงโครงสร้าง 4) ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรมีการจัดตั้งองค์กรระดับประเทศเพื่อทำหน้าที่เฉพาะด้าน ซึ่งเป็นศูนย์กลางในการกำหนดนโยบาย ประสานงานการปฏิบัติ และติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีอย่างเป็นรูปธรรม เช่น เป็นองค์กรหรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยเฉพาะ มีบุคลากรเฉพาะด้านทำหน้าที่แก้ไขการปราบปรามการค้าประเวณี

1.2 รัฐควรมีแนวนโยบายระบบหลักประกันสุขภาพ มีมาตรการป้องกันความปลอดภัยในชีวิต และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์จากการค้าประเวณีให้กลุ่มผู้ขายบริการทางเพศ เพื่อให้ตระหนักถึงความปลอดภัย

1.3 กำหนดนโยบาย กฎหมายเกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีให้ทันสมัย และเกิดความชัดเจน ยกตัวอย่างเช่น กฎหมายที่ครอบคลุมถึงรูปแบบการค้าประเวณีแบบแอบแฝง สามารถอ้างถึงแหล่งข้อมูลและหลักฐานได้โดยใช้เทคโนโลยีในการหาหลักฐาน ซึ่งจำเป็นต้องใช้งบประมาณที่เพียงพอ

1.4 สร้างระบบให้สังคมไทยเกิดความตระหนัก และรู้เห็นคุณค่าในการประกอบอาชีพโดยอิงหลักความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัว ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาทั้งระบบ เน้นเรื่องศีลธรรม และคุณธรรมเพื่อสร้างค่านิยม และจิตสำนึกที่ถูกต้อง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 สร้างความร่วมมือกันระหว่างองค์กร/หน่วยงานอย่างยั่งยืน อาศัยหลักการบูรณาการกัน ระหว่างหน่วยงานรับผิดชอบที่ต้องประสานงาน และมีความเชื่อมโยงในด้านข้อมูล โดยมีคนกลางเป็นศูนย์กลางการประสานงาน เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดการประชุมให้หน่วยงานมีกิจกรรมร่วมกัน ทั้งการแสดงความคิดเห็น และแนวทางปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2.2 จัดสรรงบประมาณ อุปกรณ์เครื่องมือ รวมทั้งบุคลากรให้เพียงพอเพื่อการสนับสนุนมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณี และส่งเสริมบทบาทเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

2.3 เข้มงวดกวดขันในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ หากพบว่าการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ ควรลงโทษเพื่อให้เกิดมาตรฐานทางสังคม อีกทั้งยังต้องมีบทลงโทษกับผู้เปิดสถานบริการแบบแอบแฝงแม้จะขึ้นทะเบียนสถานบริการแล้วก็ตาม ควรปรับปรุงกฎหมายให้เป็นไปตามสภาพสังคมปัจจุบันมากที่สุด

2.4 ให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีทั้งทางตรงและแอบแฝง เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนและสังคม

3. ข้อเสนอแนะเชิงโครงสร้าง

3.1 กำหนดนโยบายเชิงโครงสร้างระดับชาติและดำเนินแก้ไขปัญหาย่างต่อเนื่อง โดยปรับปรุงรูปแบบกลไกการทำงาน สร้างกระบวนการการมีส่วนร่วม วิธีดำเนินการจัดการระเบียบสังคมโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความเข้าใจกัน มีความเห็นอกเห็นใจกัน จนเกิดความไว้วางใจแต่อยู่บนพื้นฐานในขอบเขตของกฎหมาย

3.2 การแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ ให้มีการพัฒนานโยบายและการสนับสนุนงบประมาณ ส่งเสริมการสร้างอาชีพให้กับผู้ว่างงานหรือผู้มีการศึกษาด้อย่างเท่าเทียมกัน

4. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

การเข้าถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีอุปสรรคในแง่ของการสัมภาษณ์ การให้ข้อมูลเอกสารเพื่อประกอบในงานวิจัย และการเข้าถึงข้อเท็จจริง เนื่องจากว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลไม่รู้จักผู้วิจัยเป็นการส่วนตัว จึงทำให้ยากต่อการเข้าพบ และสัมภาษณ์ เพราะเห็นว่าเป็นข้อมูลสำคัญและไม่อยากเปิดเผยจึงต้องการคนไว้วางใจได้ แต่เมื่อผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือกับหัวหน้าหน่วยงานและเจ้าของสถานบริการ จึงทำให้การเก็บข้อมูลเป็นไปในทางที่ดีขึ้น ดังนั้นการประสานงานต่างๆ จำเป็นต้องอาศัยความไว้วางใจและความร่วมมือกันในหลายๆ ด้าน จึงจะทำให้แนวทางเกิดความประสบผลสำเร็จได้